

ter. Ac primum quidem quoniam iste Redemptor noster fuit, atque a peccatis nos liberavit, sive hanc praefatam accepit, ut vero Dominus nos est, & dicitur. In enim Apostoli dicit: Humillatus semipunctum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis; proper quo Deus exaltavit illum, & donavit illi Nomen, quod est super omne Nomen, ut in nomine Iesu omne genu fliebat Cœlestium, Terrestrium, & Infernorum: & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Atque iste da se p[ro]p[ri]e resurrectiōnē. (Matth. 18.) data est, inquit, mihi omni potestas in Cœlo, & in Terra. Ex Cœlio immo Tridentini.

Cur J. C. Ob eam quoque rem Domini dicitur, quod in una persona
dominus nostrum vocamus. **O**b eam natura divina, & humana conjuncta sunt. **H**ec enim
admirabilis conjunctionis meritum, ut quamvis pro nobis mortuus
non esset, tamen Dominus constitutissime communiqueret quidem omni-
uum rerum, quae conditae sunt, praecipue autem fidellum, qui il-
li parent, atque summo animi studio inferiorum. **Q**uid teistis re-
liquum est? **T**unc etiam populus ait eam ratione cohabitari-
tur, ut sciat eisquum esse per eum omnibus, nos, et ab eo
non inventimus Christianorum vocatum, & quanto ille in no-
bis beneficia contulerit ignorare non possumus ab id maxime, quod
eius munera haec omnia fide intelligimus; **E**quam esse, inquit,
nos ipsis, non secus ac maiuscula redemptori nostro, & domino in
perpetuum addicere, & consecrare. **E**t quid enim cum baptismo ini-
staurante ante Ecclesias fore id professi sumus. **D**icitur vero: enim
nous Sathan, & Mondo renunciare, & Iesu Christo nos renun-
ciare. **Q**uid si ut Cartiflana Militia adscriberemus tam sanctam,
& sollemni professione nos ipsos Domino redemptori devovimus: quo sup-
plicio digni erimus, & si poenitentia Ecclesiasticis ingressi sumus, Dei
voluntatem, & leges corporis, poenitentia Sacramentorum gra-
tiam precepimus, ex Mundi, & diaboli praeceptis, ac legibus vi-
kerimus: potius ac si cum baptismo aliud sumus, Mondo, &
diabolo, non Christo Domino, ac Redemptori Nomen dediassimus.
Sed cuius animatus amoris facibus non incendas tanq; Domini am-
benignas, & propria in nos voluntas, qui tantos nos in persis-
to suas, & dominato velut servos Sanguine suo redemptos habet,
ta ramen caritas complebitur, ne nos servos vocet, sed amicos,
sed frater? **H**ec profecto iustissima causa est, atque hanc fuit an
ominium sit maxima, cui cum perpicio debeatsum Dominum nostrum
agere, venerari, & colere. (*Jean. 1.*) **E**x Catechismo Tri-
dentini Concilii.

Quod attinet ad tertium Symboli Apostolici articulum, qui in his verbis situs est: *Qui conceperat est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virginem Et Consule Tomum Mysteriorum Bibliothecaz nostrarum, ubi satis prolixe actum est de Conceptione, Nativitate Filii Dei, Passione, Morte, Resurrectione, Ascensione & Magnificis eius &c. Ibi etiam fuius locuti sumus de Spiritu sancto, de Ecclesia Catholica, de potestatis ejusdem latitudine, de Bapstismo, aliquique Sacramentis, quapropter non immorabitur hoc in loco differentes de reliquis articulis, qui in Apostolorum Symbolo continentur.*

Per Symbolum Apostolorum admittimus, & amplectimur Traditiones omnes Apoliticas, & Ecclesiasticas, ceteraque observantias, & constitutions ejusdem Ecclesie. Ad hac admittimus Sanctam Scripturam secundum sensum, quem tenet, & tenuit Ecclesia, cuius est judicare de vero sensu, & vera interpretatione Sanctorum litterarum. Nunquam aliter intelligam, aut interpretarib[us] illam nisi secundum unanimum Sanctorum Patrum consensum. Confiteor quoque proprie, & vero septem esse Novae legis Sacraamenta a Iesu Christo Domino nostro instituta ad humani generis salutem, quamvis non omnia sint singulis necessaria; videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium; inter quae Baptisma, Confirmatio, & Ordo sine sacrilegio iterari

litia recitatio *Credo facit*, ut fideles interficiantur ab
eis, qui non sunt de Ecclesia. Hinc profecta est vetus us
tudi ratio; *De Signum Christianorum*; dic *Symbolum*. Ideo
dei *Symbolum* dicitur vel *Christianorum*; & vocatur etiam
Symbolum Apostolorum, quia inde profectum est. *Symbolum*
hoc plures singulis diebus recitatur in precibus. Pri
mum tribus illuc facilius hunc usum fuit. Christiani me
ritar illud mandabant, non autem scribebam, ne forfata
Ethnicias differerent. Sed saeculo quartu, cum Aris Ver
dinitatem adoratus est; Patres primi Generalis Conci
lia Nicæa habiti anno 325, ad Arianaum heretum explodi
nem explicuerunt, & amplificarunt secundum articulum
symboli Apostolici, qui referunt ad Filium, aque in
titutum *Symbolum*, quod definit per verbis illa: *Est in Spi
ritu Sancto*. Paulus post Macedoniam *Constantinopolitanus*
(scopus) *Spiritus sancti divinitatem impugnavit*; quod
igit Patres secundi generalis Concilii habiti anno 381.
articulum explicare, & *in Spiritum sanctum*, & addere plu
ris *Symbolo Nicæanum*; quapropter tertium factum est Sym
bolum, quod semper videtur vocandum esse Constantino
rianum. Tamen post seculum sextum paulum dictur Ni
cum, quoniam illud omnino complicitum, ejusque non
quodam est amplificatio. Denique post heretos, quae
propugnari clementiam, & proprietatem humanitatis Christi
e, quantum prodidit *Symbolum* ceteris prolixius, quod
minus habutum est, & attributum *Sанто Athanasio*
clarissimo Fidei Propugnatori: *Ex libro eius titulus: Ca
non Missæ per Patrem te Brus Oratorem Presbyterum.*

EXCOM.

EXCOMMUNICATIO

Jus, quod habet Ecclesia, & potestas excommunicandi, & a corpore suo
ejiciendi Hæreticos, & Peccatores pravi Exempli.

M O N I T U M.

Potesitas huc, quam habet Ecclesia abscondendi a corpore suo membra tabescientia, & corrupta, jam in ipsa prima Ecclesiæ ipsius finalitate exercitata fuit. Videlus enim Sanctio Paulus hoc pœna uitium cum inchoeto Corinthon, quoadmodum ipse testatur. Nec vidimur causam propter quam usus fuerit: utique offendit banc fibi collatam siue non quidem ad destructionem, sed adificationem, suam aperit mentem, dicens se hoc esse, ut peccator ille se se colligeret, atque terribili hac pœna deterritus resipiceret, & salvare faceret animam suam.

In hoc igitur argumento ostendit potest, potestatem hanc non legitimam esse tantum, sed dicere etiam immo necessariam esse pro regimine Ecclesie: que sepe nequit alia via continere in officio potentes homines, & prohibere publica sclera, & pravii exempli, quae humana iustitia impune patitur abire, sed que Ecclesia, cui nullum jus est in vi- tam, neque in bona fidelium, impunita ferre non debet.

Si hec anathemata, que Ecclesiastica fulmina appellantur, fuerint olim, & magis terribilia, & frequentiora, quam sint in praesentiarum, id factum est, quia tunc Christiani, qui inter sceleram sua fidem seruavant, que cum criminibus etiam permaneare posset, que fidei minime adveruantur, iure hoc metuebant supplicium, quod illis omnem salutis spem asperbarat, nisi per penitentiam, & congruan criminibus satisfactionem tantam fidelibus edificationem attulissent, quantum eisdem attulerant scandalum. In hoc Tractatu videbimus rationes propter quas gladio hoc spirituali uti posset Ecclesia; effectu, & mala, que anathemata perculsi formidanda sunt, & modum, quo semper illa usus est contra hereticos, & peccatores, qui populo Dei pravo Exemplo fuerunt.

EXCOMMUNICATIO.

Jus, & Potestas, quam habet Ecclesia excommunicandi, & amputandi a corpore suo Hæreticos, & pravi exempli peccatores.

Excommunicatio est Censura Ecclesiastica , per quam aliquis ab Ecclesiis communione prohibetur. Hac paucis est Definitio , & notio , quam tribunt Theologi ; qui duplex Excommunicationis genus distinguunt ; quarum alteram minorem vocant , per quam aliquis sola Sacramentorum communione privatur ; alteram vero maiorem , qua etiam dictur anathema , vel Ecclesie fulmen , quo , qui perculsus est omnino ex Ecclesiis communione ejicitur ; & ubi in iure ferio fit de Excommunicatione , ut plurimum de hac majori intelligitur. Hujus loci non est probare jus , & potestatem , quam Deus Ecclesiaz suz reliquit amputandi a Corpori suo illos , qui per rebellionem , vel sclerum suorum scandalis dignos se praebuerunt , qui haec posse afficerentur . Jus hoc a nobis supponitur tamquam veritas recepta , omnium facultorum praxi comprobata , cui accessit auctoritas omnium Conciliorum cum particularium , cum generatione , quz omnia huic potestati innixa a fidelium numero limitaruntur *Apostolus* , Schismaticos , & eos , qui invenire adhuc sunt errores contra fidem & bonos mores . Hinc facile est videre : 1. Ad quos haec auctoritas de jure pertinet ; nempe ad Concilia , Sanctorum Sedem , Praefates , & Pastores delegatos ad hoc ministerium . 2. In quos hoc iudicium , & hac Excommunicatione exerceatur , & quinam illi subiecti sunt ; scilicet qui sunt Ecclesie subditii , cuiuscumque status , vel conditionis sint , habita ratione tamen confutendum , locorum , privilegiorum , exemptionum , conflictus jurisdictionis , quod tamen seorsim ad examen revocare nolumus , afferentes generatim , quemadmodum Ecclesia recipit in numero filiorum suorum eos , qui sibi sunt subditi , & dicto obtemperantes , posse etiam ex illo expungere inobedientes , atque rebelles . Ex pluribus Theologis .

Non est a proposito argumento aberrare, videre, quid sentientium sit de Excommunicatione lata, cum falsa nuntiata sint; videlicet proper confita quadam, & non factis probata criminis. Semper enim supponimus, quamvis Ecclesia in fide, ac moribus falli nequeat, falli tamen posse in iis, quæ de facto sunt, de quibus perperam certior fieri potest, ideoque iudicium ferre fallax de privati aliquius moribus, & ut gladio spirituali, nempe anathemate, quod procul dubio nunc nullum erit, quoniam illi in initio, que ex parte obsecrare voleant, vel qui per contemptum negavit absolvit: ita ut qui per sceleris & schismatis sua in caput suum converterunt Ecclesie fulmina, & anathema, primum quidem Sacramentorum receptione priventur; participes nequaquam sint fassigatio, & precum Ecclesie, necnon meritorum Fidelium, a quorum communione avulsi sunt; & demand prohlebitetur etiam ab aditu Ecclesie, quæ illos excommunicavit, ideoque minime parés sint, qui hanc Sanctorum Mysteriorum nostrorum participationis. *Auctor recent.*

Hæretici contra quos Ecclesia sua anathematis fulminis ejaculata est, tantum abeit, ut se ad eadem punitus, vel aeternam fibi opprobrium iudicium fuisse putent, ex quo extra fidelium communionem ejusque fuerint; ut alii id contemnant, taliter Erasmus, VVicellius, & Lutherus, alii id fibi gloria vertant, & hanc Excommunicationem recipiant tamquam confutacionem illius, quem iphi Anti-Christum appellant; alii denique, ut Erafmus singulariter, inanem, ac ridiculam vim spiritus jactant, censentes haec esse pueriles informaciones, non solum de ecclesiis, sed etiam de

Hæretici ab Ecclesiæ succedentes per schismata sua, eodem tempore privant se ipsos fructu, quem receperint a Sacramentis, que sunt spiritualia bona, qua fatis æstimari non possunt; sunt enim Signa visibilia, per que fidem in unum quadammodo corpus congregantur. Hac sunt fontes irrum, infirmarumque mentium terribilamenta, quæ tamquam majori pollenti ingenio, dicant potius impietatem, quam fidei virtutem in Iudiciorum: & paucis ante hanc diem facilius visa sunt in Principium aulas obrepentes, ut hos in rebellione contra Ecclesiæ certos faciant, eisque

omnium scelerum imputatam pollicentur. Non defunt etiam quidam Catholicci adeo perperam instituti, qui sibi perficiunt, punitionem hanc, quam in illos exercet Ecclesia, non nisi quendam esse comminationem, vel ad sumnum remedium, ac penam salutarem, id est minus per-temperitatem, quam peroprandam; quandoquidem nonnulli sancti Patres, & inter ceteros sanctus Augustinus illam medicinalem appellat. Sed quibusnam persuadent hanc potius concupiscentiam esse, quasi brachii, vel alterius cuiusdam membra amputatio esse optanda, quia utilis aliquando est potest ad reliquum corporis partem præfervandam tabe, qua sensim adrept, & mortem potest paulatim inferre? Hinc inferendum est, Excommunicationem vel abficationem ad Ecclesiæ corpore malum esse per se maximum illam patienti, quamvis esse possit occasio publici boni argumenta.

Hac in re animadversandum est, Ecclesiæ, videlicet Concilia, Sanctam Sedet, Prelites, & Pastores, quibus cultas est ligandi, atque solvendi peccatores, aperiendi, & claudendi Cali portas, quarum claves illi tradite sunt, dupli modo hac ut potestate erga illos, quos de corpore suo per excommunicationem extrudit; alii enim nominatim ex communicatione expulsi sunt propter manifesta crimina, de quibus convicti sunt, cuiusmodi sunt Hæretarchi, & rebellis decisionibus Ecclesiæ: alii vero etiam singulatim declarati non sunt, comprehenduntur tamen in excommunicatione generali, in quam irruntur illi, qui fontes sunt criminiu[m] in quo protulit Ecclesiæ generatim anathema, & eos, qui illa perperarunt, excommunicatos isto modo declaravit, & in Excommunicationis Edicto exprimitur, cuius generis sunt, qui renunt Ecclesiæ decisionibus se subiicie[re], qui palam eis Leges infringunt per scandala notoria, quales sunt Simoniaci, Feneratores, Apofatae vel a fide, vel a votis Religionis, qui Ecclesiasticos injuria afficiunt, & qui alia id genus criminis committunt prohibita sub pena excommunicationis, & que Pastores populi aperi student, sub quibus penalis prohibiti fuerint. Hoc Christiani vulgo non satis attendunt; quomodo enim multi excommunicati sunt, quin sciunt, & quia hoc illis negotium faciat, atque tandem in hoc statu moriuntur, & procedunt ad iudicium Dei subeundam tamquam infideles, & oves errantes, qui semet subtraxerunt regimini divini Ihesu Pastori, & qui non agnoscit eas amplius, qui non sunt amplius de ovi si, & ova secesserunt per excommunicationem, quam Jure promisit sunt. *Auctor recens.*

Ecclesia excommunicatur, est emulorum, sed admodum excommunicatur.

Quod Energumenos, vel obfessos, multi sunt antiquorum Conciliorum Canones, per quos a Communione excludentur; & prohibent non solum Missa receptione, verum etiam publicis intercessiis: cum tamen non defuit Canones alii, qui cum illis mitius agendum coactuant. En quid docant Theologi. Primum Energumentum, qui olim Contra hereticos, & quibus, ne libet, quidem sceleris interesse, it erant, qui vel propter aliquod abnorme fœcū, cuius nondum erant pioneritiam, a Sathanæ torquebantur in ponam excommunicationis; (tunc enim temporis excommunicationis effectus erat, ut plures punirentur visibili obfessione maligni spiritus, qui potiebat eorum corporibus, quod facile innotescit ex capite quanto primo ad Corinthios epistola) vel erant Energumenti ita a dæmono obfessi, ut omni profus rationis usu carerent, hi enim minime pars erant recipiendo Eucharistie Sacramento, cum nondum per Baptismum essent regenerati, sed dupli, ea que non mediocri ex causa, quarum utraque veritatem fidei Cathecumenorum, cum Ecclesia semper compertum habuerit, nullum esse mysterium, in quo Confessio nostri futuri propositum, & contradictionem praefontem, ac vividiorem, quam in perfusione, qua habenda est de praefatione Corporis Iesu Christi sub speciebus adeo abjectis, atque communibus. Cum tanta fides necessaria sit ad credendum hujus Mysterii necessitatem, mirum non est, si vestre Ecclesia noluerit statim confidere secreto hoc fidei nascenti, atque imperfecte Cathecumenorum. Concilium Alexandrinum a Sancto Athanasio relatum in hanc rem, ait, non licuisse illis revelare Mysteria, ne ab Euthenio in ludibrio verterentur, vel ne Cathecumeni per curiositas scandalizarentur; videlicet ne inde occasionem cadentem sumerent, cum fidei eorum nimis esset imbecilla, ut sibi perfuderent veritatem adeo admirabilem, & oppotitam speciei fœnum, Corpus Iesu Christi sub speciebus adeo exibitis: non fecus ac Judas scandalum fuit Crux Domini nostri, cum sibi persuaderem non posset, illum esse Deum, quem tamquam hominem mori videbant. Altera etiam gravissima ratio est, propter quam Cathecumeni prohibebantur; videlicet debita erga Sanctissimum Sacramentum reverentia. Scandalum periferit illis videvad adoracionem, quæ illi adhibebatur; & alii scandalum fuisse non adrant, quod ignorabantur. Sed ubi sacro ablati erant baptismo, & edicti fuerant, ut Sauctum recipientem Sacramentum, tunc illis palam aperiebatur, illud esse adorandum quatenus Corpus Iesu Christi. Ex Cypri Fidei Archipiscopi Arelatensis.

Tria hominum genera ab Ecclesia excluduntur. Primo infideles, deinde heretici, & Schismatice, postremo excommunicati. Euthenii quidem, quod in Ecclesia nunquam fuerunt, neque eam unquam coporuerunt, nec illius Sacramenti participes in populi Christiani societate facti sunt: Heretici vero, argu Schismatice, quia ab Ecclesia deservit: neque enim illi magis ad Ecclesiæ spallant, quam transfuga ad exercitum pertinant, a quo defecserunt. Non negandum tamen, quia in Ecclesia persefiantur, ut qui ab ea in iudicium vocentur, puniantur, & anathematizantur. Postremo etiam excommunicati, quod Ecclesiæ

justicio, ab ea exclusi ad illius communionem non pertinent, donec res ipsa. De ceteris autem quamvis imponibili, & sceleris hominibus aliisque in Ecclesia perseverare dubitandum non est, idque fideliis readendum sufficit, ut si forte Ecclesia antimissum vita flagitiose sit, eos tamen in Ecclesia esse, ut propria quadriga de coram peccata derubat, certo sibi persuadantur. Ex Catechismo Tridentini Concilii.

Hæretici a Fidelium Communione abscessi ex Ecclesia exterminantur, vel potius ipsi per se, per Schismam suam, & hæresim se avulent a fide, & Fidelium societate, privati sacramentis, & salutariis influxibus gratia Iesu Christi, & spe felicitatis aeternæ, neque apti sunt, nisi ut ab Angelis colligantur, & in aeternum ignem comburendi conscientiarum; præterea hæretici sunt tamquam astros pelagi fluctus, videlicet mortales inquieti qui per blasphemias, & obsecrations suas in Calum infundunt: Quæ mœræ forvens, quod quisce non potest. Sunt veluti fluctus agitati seditionibus, turbis, & perfecutionibus, quæ cident ad perturbandum, & evenientiam Ecclesiæ; quia sibi profestes Ecclesiæ inimici sibi merentur poenam, & fulmen Excommunicationis; quapropter sanctus Paulus comparat illos spumanti pelago, quemadmodum videmus fluctus maris, sive ad summam attollit altitudinem, & mox cum horrenti fremitu, & concussione in spumas resolvi. Simili pacto hæresis primum quidem effectus, ut mortales fluctuant, ac dabent in iis, quæ ad fidem pertinent; mox replet eos fremitu, & ex iporum ore blasphemias elicunt, & tandem ori illorum furoris spumas agglomeraunt, ut debacentur in Ecclesiæ in eos anathemata, & excommunicationum fulmina ejaculantem. *Auctor recens.*

Nunquam fatus illorum consilium improbare possumus, qui per infirmum impietatem contument, vel non rident Ecclesiæ anathema; Qui si veros haberent Religionis sensus, statim in arena cognoscerent funestos exitus, qui tale supplicium consequuntur. Nam ex malis omnibus nullum gravius est, quam indigos haberi sacramentis, & participes fieri non posse orationis Sanctorum, ac tandem vide se turpiter ejectos ab Ecclesiæ tamquam putre membrum, atque sanatorium. Tanti mali origines sunt superbia, & licentia; & ex his fonte quanplurima diffundunt mala, quæ in hac quoque vita irruunt in eos, qui sedent ab Ecclesiæ. *Auctor recens.*

Multo sunt qui a Fidelium cetero arcentur, neque excommunicantur. Nam Cathecumenorum exclusio, quo olim in more posita erat, non ideo solum fiebat, quia actu non dum pares erant recipiendo Eucharistie Sacramento, cum nondum per Baptismum essent regenerati, sed dupli, ea que non mediocri ex causa, quarum utraque veritatem fidei Cathecumenorum, cum Ecclesia semper compertum habuerit, nullum esse mysterium. In quo Confessio nostri futuri propositum, & contradictionem praefontem, ac vividiorem, quam in perfusione, qua habenda est de praefatione Corporis Iesu Christi sub speciebus adeo abjectis, atque communibus. Cum tanta fides necessaria sit ad credendum hujus Mysterii necessitatem, mirum non est, si vestre Ecclesia noluerit statim confidere secreto hoc fidei nascenti, atque imperfecte Cathecumenorum. Concilium Alexandrinum a Sancto Athanasio relatum in hanc rem, ait, non licuisse illis revelare Mysteria, ne ab Euthenio in ludibrio verterentur, vel ne Cathecumeni per curiositas scandalizarentur; videlicet ne inde occasionem cadentem sumerent, cum fidei eorum nimis esset imbecilla, ut sibi perfuderent veritatem adeo admirabilem, & oppositam speciei fœnum, Corpus Iesu Christi sub speciebus adeo exibitis: non fecus ac Judas scandalum fuit Crux Domini nostri, cum sibi persuaderem non posset, illum esse Deum, quem tamquam hominem mori videbant. Altera etiam gravissima ratio est, propter quam Cathecumeni prohibebantur; videlicet debita erga Sanctissimum Sacramentum reverentia. Scandalum periferit illis videvad adoracionem, quæ illi adhibebatur; & alii scandalum fuisse non adrant, quod ignorabantur. Sed ubi sacro ablati erant baptismo, & edicti fuerant, ut Sauctum recipientem Sacramentum, tunc illis palam aperiebatur, illud esse adorandum quatenus Corpus Iesu Christi. Ex Cypri Fidei Archipiscopi Arelatensis.

Secundum instituti nostri rationem facere non possumus, quod minus describam modum quo hæc fieri consueverat excommunicatio, potissimum vero cum Schismatice, novarumque hæreticum auctoribus, contra quos semper zelum suum insignivit Ecclesia, illos a suo corpore abscondens per speciem quandam publicæ ceremonie, si ita illam appellare fas est; neque enim secundum Scripturæ locutionem narrari potest, quin Horribilissimum caput fratrum, (Ecccl. 27.) quin audientes perhorreant. Circumstante igitur, quæ olim famam hoc comitabantur, dum publice hac proferebatur sententia, erant uti terminis execrationis, & horroris, minarum Iustitiae Dei, & infamibus nominibus quibus foventes appellabantur. Eo usque nonnunquam ventum est,

est, ut illi igni, & aqua interdecreter; ut qui prope illos accolebant prohiberent, illos videre, illis fatum dicere, illis in summa necessitate ferre opem: adeo in horrore habebantur personæ, & sceleræ coruæ; & quod inauditum est, Concilii cuiusdam Patres olim damnationis sententiam signarunt cum ipso Salvatoris Sanguine, calamus tamquam armatum imbuentes in Calice consecrato, quæ vellet innuere, ipsum Iesum Christum ferre damnationis sententiam contra hæreticum cum eodem crux, quem impius iste per suam polluerat impietatem, & communiter loquendo Canonæ antiqui non permittentes, ut horum aliquis aboliveretur, nisi in mortis articulo. Profecto Hodie die consuit Ecclesia aliquid de veteri severitate immundum, ne nimis exacerbaret noceas, neque eos ad desperationem adigeret, constituens talēm obicem corum reversioni, & conversioni. Quapropter publica ista executio, ab initia verbo, longe mitius, aliter peragitur pro locorum varietate: quamvis non ideal tamen eo etiam, quo nunc pergitur modo, minus fulcum incutias metum divinis iustitiae, & horrore scelerum, qui tales promoverunt excommunicationem. Hoc significat cereor expositio. Libri Evangeliorum in reprobationis signum subversi, aliquid signa horroris, quem telata illa, ob ea sceleræ qua hoc pacto punire cogit, & penas aliquando ab ipso Dio repelendas. *Auctor recens.*

Non aggredimus hoc in loco oculis vestris subiicare triplex item stem illorum fortis, qui in caput suum detraherunt censuram, & Ecclesiæ anathemata; nam præter illa, qui in iniurias, sed jaculator, illos privata uero Sacramento, & complice etiam munione precium Sanctorum: alii non defunt poenam, quæ sibi corporales vocari non possunt, quæ sunt, illos judicare indignos, qui aliquod beneficium, & Ecclesiasticas dignitates polideant; qui earum functiones obeant, quin totidem sceleræ committant; & id genus alii, quæ ad exteriorem, & contentiofum pertinent. Quod ad corporales artinet poenam, puta exilium, supplicium capitis, bonorum publicationem, nescit Ecclesia, quid sit sanguinis effusio & Quomodo illi satis est alios de gradu dejicere, alios vero tradere brachia scelerari, a quo secundum leges, & criminali enorimatur puniuntur. Hinc Sanctus Ambrosius, Sanctus Augustinus, & Sanctus Gregorius Magus docent, Hæreticos multatam posse corporibus, exilio, & alijque suppliciis, quæ qualiter est non ita pridem agitata; Verum non proprie Ecclesiæ excommunicationem perfacta fuerunt. Hoc posito, dico Christianos quamvis peccati mortalia, tamen adhuc esse in pluribus rebus participes Communis Sanctorum, quoad excommunicati non sunt. Membra sunt mortua, sed hærenzia corpori, donec amputentur. Santæ membra, ut dicam paralysi laborantia, quæ omnia ferre mortuæ definita sunt; quæ tamen semper conjuncta sunt cum Ecclesia per professionem fidei, & spei, per exterioriorem obedientiam ipsam Pastoralibus adhibitant, per ius, quod retinent ad eadem Sacraamenta: & per Ecclesiæ recipiunt plura interiora, & exteriora ad suam conversionem subditæ. Ideo infinite plura habent commoda præ illis, qui omnia ab Ecclesiæ communione avulsi sunt. *Auctor recens.*

Periculum, ubi cum anathemata percussis non ea servatus, qui in præfatis Capitulis prescribitur. Sunt enim plures, qui tolerant, & qui omnem habent libertatem vivendi, & confundendi cum aliis, qui vicissim nulla tenetur lege illos fugiendi, & evitandi, quorum etiam necessitatibus opinulantur. Sunt etiam, qui eorum munera adimplent, & perfungunt officia, quin id sibi religio vertant, qui denique indiscriminat omnia præfata christiana caritatis officia, quæ proximo; ultra citrore deferre juberunt. Verum tamen præterendum non est, commercium hoc per leges civiles permisum non mediocri obnoxium esse præfoco secundum conscientia leges, præcipue vero cum hæreticis, qui de jure sunt excommunicati. Pastor ex orbi extrudit ovem, cui scabies inhaberit; eamque in luporum prædam reliquit, nisi convalescat. Similiter Pastores rebellerum animis, tamen adhuc in Sathanæ, donec resipiscant. Principes, & Magistratus certas habent rationes corrigendi, & coercendi eos, qui ferre nequent jugum, & disciplinam Legum reipublicæ: ita Ecclesiæ Principes, Episcopi, & Praefates habent in manu Excommunicationem, quæ est quodammodo nervus Ecclesiæ disciplinæ, & spiritualis gladius sibi datum a Deo non quidem ad occidendum, sed ad curandum, & ad ferendos ab exteriori Fidelium communionem, & ab interiori bono, quod inde emanat, eos, qui culpa sua jam semetipsos separaverant ab obedientia Deo, & Ecclesiæ sua debita. *Auctor recens.*

Operæ premium erat, ut Ecclesia potestatem habet excommunicandi; Et enim Pater famulus ad tempus domo ejicit filios inobedientes, atque rebelleres, ut humilientur, scelus agnoscant, ad officium redant. Hac ratione Praefates utuntur cum iis, quos anathemata percussunt. Pastor ex orbi extrudit ovem, cui scabies inhaberit; eamque in luporum prædam reliquit, nisi convalescat. Similiter Pastores rebellerum animis, tamen adhuc in Sathanæ, donec resipiscant. Principes, & Magistratus certas habent rationes corrigendi, & coercendi eos, qui ferre nequent jugum, & disciplinam Legum reipublicæ: ita Ecclesiæ Principes, Episcopi, & Praefates habent in manu Excommunicationem, quæ est quodammodo nervus Ecclesiæ disciplinæ, & spiritualis gladius sibi datum a Deo non quidem ad occidendum, sed ad curandum, & ad ferendos ab exteriori Fidelium communionem, & ab interiori bono, quod inde emanat, eos, qui culpa sua jam semetipsos separaverant ab obedientia Deo, & Ecclesiæ sua debita. *Auctor recens.*

